

01 Ekim 2018

KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI İLE İLGİLİ SON GERİ SAYIM BAŞLADI

1) Hukukumuzda, bazı konular veya kişiler hakkında çeşitli siciller tutulmaktadır. Bunun temel amacı, ilgili konu veya kişiler ile ilgili bilgilerin kayıt altına alınmasını şeffaflığı sağlamaktır. Örneğin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına ilişkin bilgi ve kayıtlar nüfus siciline, tacirler ile ilgili olanlar ticaret siciline kayıt edilmektedir. Bu sayede, sicilin niteliğinin gerektirdiği kayıt düzeni, şeffaflık, işlem güvenliği vs. gibi gereklilikler karşılanmaya veya sağlanmaya çalışılmaktadır.

2) Yukarıda örnek olarak verdiğimiz sicillere bir yenisi de 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun (“Kanun”) 16’ncı maddesi ile eklendi. “Veri Sorumluları Sicili” (kısaca **VERBİS**) olarak adlandırılan bu yeni sicil, Kanuna göre Kişisel Verileri Koruma Kurulu (“**Kurul**”) gözetiminde tutulan ve kamuya açık bir sicildir. Dolayısıyla VERBİS’e kayıt edilen hususlar alenidir; herkes tarafından görülüp incelenebilecektir.

3) Kişisel verilerin toplanması ve işlenmesi ile ilgili temel prensipleri belirleyen veri sorumlularının, bahsedilen sicile kayıt olmaları “**kural olarak**” zorunludur. Nitekim Kanuna göre kişisel verileri işleyen gerçek ve tüzel kişiler, veri işlemeye başlamadan önce Veri Sorumluları Siciline kaydolmak zorundadır. Ancak Kurul tarafından, işlenen kişisel verinin niteliği, sayısı, veri işlemenin kanundan kaynaklanması veya üçüncü kişilere aktarılma durumu gibi Kurulca belirlenecek objektif kriterler göz önüne alınmak suretiyle Sicile kayıt zorunluluğuna istisna getirilebilecektir (m. 16/2). Kanuna göre, Sicile ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenecektir (m. 16/5).

4) Kurul, Sicile ilişkin hususları düzenleyen Yönetmeliği 30 Aralık 2017 gün ve 30286 sayılı Resmî Gazete’de yayımlamıştır. Ayrıca Sicile kayıt ile ilgili istisnaları çeşitli kararları ile belirlemiş ve (Noterler, avukatlar, arabulucular, gümrük müşavirleri vs. gibi) bir kısım veri sorumlularının VERBİS’e kayıt zorunluluğunu kaldırmıştır. Kayıt zorunluluğu olan veri sorumlularının yerine getirmesi gereken “tescil ve beyan yükümlülüklerini” ise 19/07/2018 gün ve 2018/88 sayılı Kararı ile belirlemiştir.

5) Bahsedilen karar, kapsamı itibariyle veri sorumlularını dört kategoriye ayırıp, kayıtlarla ilgili tarihleri de her bir kategori için ayrı ayrı belirlemiştir. Buna göre:

a) Yıllık çalışan sayısı 50’den çok **veya** yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL’den çok olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları için Sicile kayıt yükümlülüğünün başlangıç tarihi **01.10.2018**; son tarih **30.09.2019**,

b) Yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları için Sicile kayıt yükümlülüğünün başlangıç tarihi yine **01.10.2018**; son tarih de yine **30.09.2019**,

c) Yıllık çalışan sayısı 50'den az ve yıllık mali bilanço toplamı 25 milyon TL'den **az olmakla birlikte** ana faaliyet konusu özel nitelikli kişisel veri işleme olan gerçek ve tüzel kişi veri sorumluları için Sicile kayıt yükümlülüğünün başlangıç tarihi **01.01.2019**; son tarih **31.03.2020**,

d) Kamu kurum ve kuruluşu veri sorumluları için Sicile kayıt yükümlülüğünün başlangıç tarihi **01.04.2019**; son tarih ise **30.06.2020** şeklinde belirlenmiştir.

6) Bahsedilen Karara göre bugün, yani 01/10/2018 itibariyle faaliyete geçip, kayıt ve bildirim için başvurulara açılan VERBİS'e kayıt için, veri sorumluları tarafından bir ön hazırlık yapılması gerekiyor. Bu hazırlıkların başta geleni bir "**veri envanteri**" oluşturmaktır. Zira VERBİS'e kayıt için gerekli bildirim içeriğinde Kanunen yer alması gereken:

- Kişisel verilerin hangi amaçla işleneceği,
- Veri konusu kişi grubu ve grupları ile bu kişilere ait veri kategorileri hakkındaki açıklamalar,
- Kişisel verilerin aktarılabilmesi için alıcı veya alıcı grupları,
- Yabancı ülkelere aktarımı öngörülen kişisel veriler,
- Kişisel veri güvenliğine ilişkin alınan tedbirler,
- Kişisel verilerin işlendikleri amaç için gerekli olan azami süre

ve benzeri pek çok hususun bu envanterde yer alması gerekiyor. Uygulamada da görüldüğü gibi, veri envanterleri, veri sorumlularının niteliklerine göre planlanması gereken detaylı ve uzun soluklu bir çalışma ile gerçekleştirilecek faaliyetler sonucu ortaya çıkartılabilmektedir.

7) Hatırlanacağı gibi Kanun 2016 yılında yürürlüğe girdiğinde, çeşitli süreler içeren bir geçiş süresi öngörmüştü. Bunların en uzununu (ve özünde veri envanteri oluşturulması için kullanılabilecek) olan iki yıllık süre de 07/04/2018 itibariyle sona ermişti. Yukarıda bahsedilen süreler, uyum çalışmalarını henüz tamamlayamamış veri sorumluları açısından ilave bir imkân sağlamaktadır. Zira bu sürelerin kaçırılması, Kanunun 16'ncı maddesinde sayılan kabahatlerden birini oluşturacak ve **20.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar** idari para cezasına muhatap olunması gibi arzu edilmeyen bir durum ortaya çıkarabilecektir. Dolayısıyla, tanınan bu süreler içinde Kanuna uyum için gereken çalışmaların mutlaka tamamlanması ve VERBİS kapsamındaki veri sorumlularının, beyan ve tescil işlemlerini "**süresinde**" tamamlamaları kendi yararlarıdır.

8) Bu noktada dikkat çekmek istediğimiz son husus, Sicili'e kayıt ve bildirim yükümlüsü olmamanın, Kanun'dan da muaf olduğu anlamına gelmediğidir. Dolayısıyla, Kanuni yükümlülüklerini yerine getirmekle yükümlü olan her veri sorumlusu, VERBİS'e kayıt ve bildirim yükümlüsü olmasa dahi, mutlaka Kanun'un işaret ettiği içerikteki bir veri envanteri hazırlamalı ve Kanun'a uyum çalışması gerçekleştirmelidir.

Av. M. Hakan ERİŞ